

Dynaamiset istutukset

<https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/dynaamiset-istutukset/>

Dynaamiset istutukset toimivat luontaisen kasviyhdyksunnan tapaan. Ne ovat useimmiten perinteisen perennanpenkin ja niityn välimuotoja – monilajisia, monikerroksisia, yleensä monivuotisista ruohovartisista kasveista eli perennoista muodostettuja istutuksia. Monilajiset kerrokselliset kasviyhdyksunnat ovat tavanomaisia istutuksia vakaampia, sillä ne sopeutuvat erilaisiin vuosiin vaihtelemalla lajiston runsaussuhteita olosuhteiden mukaisesti. Dynaamiset istutukset lisäävät kaupunkibiotooppien biologisia arvoja ja tuovat väriä, elämää ja merkitystä ympäristöön. Ne muuttuvat kasvukauden edetessä ja kehittyvät vuosien varrella olosuhteiden ja kasvilajien välisen dynamiikan ohjaamana. Niiden kehittyminen noudattaa luonnon lainalaisuuksia, mutta kehittymistä ohjataan tavoitteellisella hoidolla.

Käyttö

- sekä keskikaupungin rakennetuilla että lähiöiden ja liikennealueiden luonnonmukaisilla viheralueilla
- puistopuiden ja pensaiden alla yhtenäisenä alueena
- metsäpuutarhoissa
- avoimilla, karuilla kasvupaikoilla
- hulevesiuomissa ja kosteikoissa
- kattopuutarhoissa ja viherkatoilla
- väliaikaisilla viheralueilla
- käyttäjien aiheuttama kulutus ja kulunohjaus huomioon ottaen
- ei historiallisissa miljöissä

Kasvillisuuden valinta

- kasvupaikan ominaisuuksien ja ympäristöolojen perusteella
- kasvualustaan soveltuvaksi: joko paikalliseen maaperään tai tuotteistetulle kasvualustalle
- kerroksellisen istutuksen kerroksen perusteella
 - rakenteellinen kerros korkeista lajeista (voivat olla myös puita tai pensaita)
 - sesonkiteemakerros keskikorkeista, eri tahtiin kehittyvistä ja kukkivista lajeista
 - maanpeittokerros matalista varjostusta sietävistä lajeista
 - lisäksi täyttökerros aukkopaikkoihin levittäytyvistä lajeista ja sipulikasveista.

Suositaan

- luonnonkasveja
- kestäviä ja pitkäikäisiä koristekasvien lajeja ja lajikkeita
- kasvuvoimaltaan tasaveroisia kasveja
- maanpäälliseltä ja maanalaiselta kasvutavaltaan toisiaan täydentäviä kasveja
- biologista monimuotoisuutta lisääviä kasveja
- otetaan huomioon vieraslajiriskit

Ei istuteta

- haitallisia vieraskasveja
- myrkyllisiä perennoja leikkipaikoille
- voimakkaasti leviäviä lajeja vesistöjen ja luonnonalueiden läheisyyteen
- kasveja, jotka tarvitsevat hoitolannoitusta, jakamista tai tuentaa

Suunnitelmassa määriteltävä

- laji ja lajike, lisäyslähde tai kanta
- taimikoko ja -tyyppi
- istutustiheys
- istutustapa (esim. istutuksen ja kylvön yhdistelmä, istutus kerroksittain ryhmiteltynä tai sattumanvaraisesti)
- kasviluettelot kerroksittain
- kasvualustan laatu ja määrä
- ryhmän rajausta, suoja-aidan tarve, korotetun kasvualustan tarve
- hoitokäytävien tarve
- dynaamisuus ja kasvillisuuden kehityksen kaari
- seurannasta vastaava taho
- lyhyen tähtäimen hoito-ohjeet (3-4 vuotta)
- pitkän tähtäimen tavoitteet (10 vuotta), ohjeet kehityksen seurantaan sekä ylläpidon toimenpiteiden valintaan.

Mitoitus

- Dynaamisessa istutuksessa istutustiheys on tavanomaista suurempi.

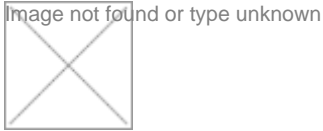
Kuvat

Image not found or type unknown

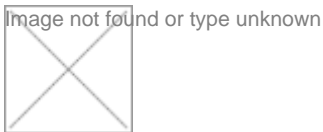
Paahteisen Kannelmän kiertoliittymän dynaaminen perennaistutus kukkii raikkain sävyin kesäkuussa, kun istutuksen perustamisesta on kulunut kaksi vuotta. Siniset mirrinmintut (*Nepeta x faassenii*) ja keltaiset tarhatyräkit (*Euphorbia cyparissias*) loistavat etualalla.

Kuva Satu Tegel

Elokuussa kaksi vuotta istutuksesta sama istutus on toisen näköinen. Preeriapunahatut (*Echinacea pallida*) ja mäkimeiramit (*Origanum vulgare*) ovat monien perhosten suosiossa. Koristekastikat kohoavat ryhdikkäinä (*Calamagrostis x acutiflora* 'Karl Foster'). Joukossa kasvaa kasvualustan siemenpankista kohonneita ei-toivottuja ohdakkeita ja kortteita, jotka eivät haittaa istutuksen yleisilmettä.

Kuva Satu Tegel

Meilahden arboretumin varjoisa dynaaminen perennaistutus versoo puiden katveessa toukokuussa. Edellisvuotiset kasvien jäänteet ja lehdet peittyvät nopeasti uusien vihreiden lehtien alle. Kuva on otettu kuuden vuoden kuluttua perustamisesta.

Kuva Satu Tegel

Dynaamisen perennayhdyskunnan suunnittelussa määritellään rakennekerroksen, sesonkitemakerroksen ja maanpeittokerroksen kasvit. Istutusta täydennetään esim. sipulikasveilla ja kylvettävillä lajeilla.

Kuva Aino Karilas 2018 (Teoksesta Dynaamiset kaupunkibiotoopit perennojen suunnittelun mallinan Helsingissä).

Helsingin ohjeet ja linjaukset

Valmisteilla.

Lisätiedot ja -lähteet

- Karilas, Aino 2018. Dynaamiset kaupunkibiotoopit perennojen suunnittelun mallina Helsingissä. Diplomityö. Aalto-yliopisto. Arkkitehtuurin laitos.
- Mäkinen, Lotta 2012. Perennayhdyskunta suunnitteluperiaateena. kasviekologian oppeja hyödyntävä perennaistutusten suunnittelu. Yrkeshögskolan Novia (*lopputyöstä ja kokeiluistutuksista saaduista kokemuksista on tekeillä tiivistetty ”opas”*)
- Rätty, E. & Marttinen, H. 2014. Suomalainen metsäpuutarha. WSOY.
- Dunnett, N. & Hitchmough, J. (toim.) Dynamic Landscape. Lontoo, Spon Press. ISBN 978-0415438100
- Ignatieva, M. 2017. Lawn alternatives in Sweden - from theory to practice. Dept. of Urban and Rural Development, Swedish University of Agricultural Sciences.
<https://pub.epsilon.slu.se/14519/>
- Oudolf, P. & Kingsbury, N. 2013. Planting: a new perspective. Timber Press. ISBN: 1604693703.
- Rainer, T. & West, C. 2015. Planting in a Post-Wild World: Designing Plant Communities for Resilient Landscapes. Timber Press. ISBN-10: 1604695536.

Katso myös

[Kokeilusta ohjeeksi](#), [Kierrätysmaiden käyttö kasvualustoissa](#), [Hulevesi- ja kosteikkokasvillisuus](#), [Kukkasipulit](#), [Metsien kasvillisuus](#), [Kasvipaletti](#), [Istutusten suoja-aidat](#), [lattateräs](#), [Perennat](#), [Niittyjen kasvit](#)

Hakusanat

[kasvillisuus](#), [niitty](#), [vieraslajit](#), [perennat](#), [dynaaminen istutus](#), [metsäpuutarha](#)